

«Оқу сапасы және
студенттердің білімін
бағалау»

Қарастырылатын бөлімдер:

1. Оқу жүйесіндегі бағалау ерекшеліктері.
2. Бағалаудың мағыналары.
3. Бақылаудың түрлері.
4. Бағалаудың алты қағидасы.

Бағалау-студенттердің (ЖОО-ның) оқу процесінде қаншалықты табысты(немесе,керсінше) болғандығын,білім игерудегі олардың жетістіктерін,өсуі мен дамуын анықтау.

Бағалау-студенттердің қолынан не келетіндігін (білім,білік,дағды, машық,құзырлылық,құндылықтар) айқындау.

Бағалау-білім игеру процесінде қатысушылардың(оқытушы және студенттер) әрекеттері қандай деңгейде екендігін,олардың сапасын анықтау

Бағалау- студенттердің білімін қалайша әрі қарай дамытып,олардың алдағы білім игеру әрекеттерінің деңгейін қалайша жақсартуға болатындығын білу, жоспарлау және студенттерді соған ынталандыру.

Бағалаудың мағыналары.

С.Мирсейітова «бағалау» терминінің ағылшын тіліндегі үш мағынасын келтіреді:

- Бағалау (Evaluation). Мұнда бағалау-талдау ретінде қарастырылады.
- Мониторинг (Assessment). Бағалау-құрал ретінде танылады.
- Баға (Grade немесе Mark). Бағалау-сандық мөлшерлік құрал ретінде қарастырылады.

Бақылаудың түрлері.

Бақылау түрлері	Өткізілу нысаны	Үйренушілердің орындайтын жұмыстары
Ағымдық бағалау	Әр сабақ соңында жазбаша есеп беру	<p>Эссе</p> <p>-Эссенің модификациялары/түрлері («Көршінің сұрағына жауап», «Сұрақпен басталатын және аяқталатын эссе» «,Дөнгелек үстел», «хат, «төрт сөйлем», « авторға хат», «авторға сұрақ қою, т. б).</p> <p>-Кескіндік ұйымдастырушылар, олардың ішінде:</p> <p>-кестелер(Т-кестесі, Оңай және қиын сұрақтар кестесі, INSERT кестесі, Салыстырмалы кесте, Концептуалды кесте, т.б).</p> <p>-диаграммалар(Венн диаграммасы, Y-диаграммасы, М-диаграммасы, W-диаграммасы, т.б.)</p>

Бірінші мағынада «бағалау» үйренушілердің оқу жетістіктерін белгілі бір талаптармен салыстыру, сол тұрғыдан нақты өлшемдер көмегімен оларды сипаттап және тексеріп, соңынан қорытынды шығару. Мұндай түсініктегі бағалау сыртқа, яғни қоғамға, социумға бағытталады.

Екінші түсінікте «бағалау» үйренушілердің жоспарланған нәтижелерге жету көрсеткіштері ретінде қарастырылады, мәселен, курстық бірлік немесе модуль аумағында, мұнда студенттердің дамуы мен өзгерістері олардың әрекеттері арқылы көрсетіледі: тест, эссе және басқа да жазба жұмыстары, жоба, интервью, портфолио, т.б. Мұндай өлшеу (мониторинг) студенттердің өз жетістіктерін бағалау немесе ЖОО-ның оқу нәтижелерін жоспарланған нәтижелерін жоспарланған нәтижелерімен салыстыру үшін қажет. Өз жетістіктерін басқалардың білімі немесе өзінің кешегі білгенімен салыстыра отырып, үйренуші өзінің қаншалықты дәрежеде дамығандығын айқындап, өз білімін әрі қарай қалайша дамыта түсу керектігін анықтайды. Мұнда бағалау ішке, яғни үйренушінің тұлғасына немесе оқу орнына бағытталады.

Бақылау түрлері	Өткізілу нысаны	Үйренушілердің орындайтын жұмыстары
<p>Межелік (рубеждік) бақылау</p>	<p>Портфолионы дайындау және қорғау</p>	<p>Ой-толғаныс(рефлексиялық) эсселері, Тест құрастыру, Сауалнама құрастыру, Сабақ жоспарларын құрастыру, Сценарийлер жазу (пікірталас, ойындар, т.б.) , Тірек лекцияларының мәтіндерін келтіру, Мақалалар жазу, Есеп жазу. т.б. -Емтихан билетінің сұрақтарына жазбаша жауап беру.</p>

Бақылау түрлері	Өткізілу нысаны	Үйренушілердің орындайтын жұмыстары
<p data-bbox="112 358 533 408">Аралық бақылау</p> <p data-bbox="112 648 417 772">Қорытынды бақылау</p>	<p data-bbox="606 287 807 329">Емтихан</p> <p data-bbox="606 358 1078 401">-жазбаша ашық тест</p> <p data-bbox="606 429 826 472">-жазбаша</p> <p data-bbox="606 501 880 544">коллоквиум</p> <p data-bbox="606 644 900 686">-Дипломдық</p> <p data-bbox="606 715 826 758">жұмысты</p> <p data-bbox="606 786 958 829">диссертацияны</p> <p data-bbox="606 858 765 901">қорғау.</p> <p data-bbox="606 929 919 972">-Мемлекеттік</p> <p data-bbox="606 1001 795 1043">емтихан</p>	<p data-bbox="1103 358 1624 482">Диплом жұмысын диссертацияны қорғау,</p> <p data-bbox="1103 572 1812 772">-Мемлекеттік емтихан билетінің сұрақтарына ауызша немес жазбаша жауап беру.</p>

Бақылаудың алты қағидасы

Семинарда басты баяндама жасаған профессор Дайана Хесс бағалаудың алты қағидасын ұсынады

Бірінші қағида: **«Маңыздылық»**

Бағалау үшін пәннің ең маңызды, бағалауға тұрарлық күтілетін нәтижелерін таңдап алу қажет, өйткені бағалауға уақыт, күш және басқа да ресурстар шығындалады. Егер нәтиже маңызды болмаса, онда оны бағаламаса да болады.

Сонымен бағалаудың бірінші қағидасын қолдану үшін ұстаздың өзіне мынадай сұрақтарды қойғаны абзал: *Мен үшін студент жұмыстарының қандай нәтижелері маңызды және бағалауға тұрарлық? Бұл нәтижелердің адам өмірі үшін маңызы бар ма? Олар өмірде қаншалықты қажет болар екен.?*

Екінші қағида: **«Дәлдік»**

Өзіміз жоспарланған нәтижеге қол жеткізгенімізді қалайша білеміз? Бұл үшін біз оқушылардың қажетті білім, білік, дағды, құндылықтарды қандай деңгейде меңгергендігін көрсететін бағалаудың дәл құралын таңдап алуымыз керек.

Үшінші қағида: «**Объективтік**»

Бақылау жұмысын орындаудың нәтижелерін бағалау-көп жағдайда субъективтік процесс. Әртүрлі адамдар бір жұмысты бағалағанда, олардың бірдей баға қоюына қалайша жетуге болады? Объективтікке бағалаудың нақты талаптарын таңдау арқылы жетуге болады.

Төртінші қағида: «**Оқудың ажырамас бөлігі**»

Егерде қандай да бір жаттығуды бағалау үшін қажетті талаптар дайындайтын болсақ, олар сонымен бірге бұл тапсырманы орындаудың ережелері де болуы мүмкін, яғни нақты білім, білік, дағды, құндылықтарға үйретудің ережелеріне айналады. Демек, егер Сіз осы талаптар бойынша оқушылардың жұмысын бағалаймын десеңіз, онда оларды бұл талаптарды қолдануға үйретуіңіз керек.

Бесінші қағида: «**Жариялылық**»

Бағалаудың талаптары мен тәсілдері оқушыларға алдын-ала хабарлануы керек, Баға жария түрде қойылып, оқушылар өздерінің қандай білімдері мен олардың қалайша бағаланатындығын білуі керек. Профессор Дайана Хесс бұл қағида Америка мектептерінде нағыз төңкеріс жасап, оқыту жүйесін түбегейлі өзгертіп жіберді дейді.

Алтыншы қағида: «**Қарапайымдылық**»

Бағалау процесі мен оның формалары қолданыста қарапайым және ыңғайлы болуы керек. Бағалау талаптарын оқу процесіне біртіндеп, оқушылардың бағалау құралдарын игеру деңгейіне байланысты енгізуге болады. Бағалау мұғалімдер мен оқушылардың секемділігін туғызбау керек.

Назарларыңызға
рахмет!